

МІСЬКА РАДА МІСТА КРОПИВНИЦЬКОГО
П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ СЬОМОГО СКЛИКАННЯ
Р І Ш Е Н Н Я

від 07 травня 2019 року

№ 2499

**Про затвердження Програми
боротьби з амброзією полинолистою
на території міста Кропивницького
на 2019-2023 роки**

Керуючись статтями 140, 146 Конституції України, статтями 26, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», на виконання Законів України «Про карантин рослин», «Про благоустрій населених пунктів» Міська рада

В И Р І Ш И Л А:

1. Затвердити Програму боротьби з амброзією полинолистою на території міста Кропивницького на 2019-2023 роки (додається).
2. Включити Програму боротьби з амброзією полинолистою на території міста Кропивницького на 2019-2023 роки до складу Програми економічного і соціального розвитку міста Кропивницького на 2018 рік та основних напрямів розвитку на 2019-2020 роки.
3. Контроль за виконанням даного рішення покласти на постійну комісію Міської ради міста Кропивницького з питань житлово-комунального господарства, енергозбереження та комунальної власності та заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради Вергуна О.С.

Міський голова

А.РАЙКОВИЧ

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Міської ради
міста Кропивницького
від 07 травня 2019 року
№ 2499

ПРОГРАМА
боротьби з амброзією полинолистою
на території міста Кропивницького
на 2019-2023 роки

м. Кропивницький

Зміст

1. Загальні питання	3
2. Визначення проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання шляхом розроблення та виконання Програми	3
3. Мета Програми	4
4. Основні завдання Програми	5
5. Шляхи вирішення завдань Програми	5
6. Фінансове забезпечення Програми	6
7. Перелік заходів до Програми	6
8. Організаційне забезпечення Програми	6
9. Очікувані результати виконання Програми	7

1. Загальні питання

Програма боротьби з амброзією полинолистою на території міста Кропивницького (далі – Програма) розроблена у відповідності до законів України «Про карантин рослин» «Про благоустрій населених пунктів», «Про захист рослин», «Про охорону земель», наказів Мінрегіонбуду України «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України», Мінагрополітики України «Про затвердження Інструкції з виявлення, локалізації та ліквідації вогнищ карантинних бур'янів».

Необхідність розробки Програми викликана відсутністю комплексної системи боротьби з амброзією полинолистою, яка набула значного поширення на території міста і негативно впливає на довкілля.

Програма спрямована на розв'язання проблеми поширення амброзії полинолистої, залучення до цього суб'єктів господарювання, підприємств та установ усіх форм власності.

2. Визначення проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання шляхом розроблення та виконання Програми

Амброзія полинолиста (*Ambrosiaartemisifolia*L.) – один із найбільш небезпечних в Україні карантинних бур'янів-алергенів, який за 75 років пройшов усі етапи експансії: первинного проникнення, розселення та наступної натуралізації.

Через засміченість понад 70% ландшафтів України амброзією полинолистою кількість алергічних захворювань серед наших співгромадян, викликаних саме цією рослиною, постійно зростає.

Причиною швидкого поширення амброзії полинолистої у місті є те, що цей вид має ряд біологічних особливостей, до яких належать:

- висока насіннева продуктивність (до 100 тис. штук з однієї рослини);

- насіння молочної та воскової стиглості здатне дозрівати і давати повноцінні сходи, зберігаючи життєздатність протягом 40 років, чим утворюється значний за обсягом запас насіння у ґрунті;

- накопичення насіння в ґрунті;

- рослина має потужну кореневу систему, що проникає вглиб до 4 м;

- здатність рослин витримувати довготривале підтоплення – до 2 тижнів;

- рослині властива висока регенераційна здатність, після скошування амброзія здатна давати від залишків стебла нові паростки, які утворюють суцвіття і формують життєздатне насіння;

- пластичність та висока адаптаційна здатність виду щодо температури, запасів вологи.

Розвиваючи велику надземну вегетативну масу, амброзія полинолиста здатна пригнічувати і витіснити культурні рослини.

При великому забур'яненні надмірно висушуються й виснажуються ґрунти. Дослідження показують, що на утворення однієї тонни сухої речовини амброзія полинолиста виносить з ґрунту 15,5 кг азоту, 1,5 кг фосфору, а також близько 950 тонн води.

Амброзія полинолиста засмічує вулиці та подвір'я, узбіччя доріг, залізничні насипи, береги річок, пустирі, створює неестетичний, занедбаний вигляд територій парків, скверів та інших зелених зон міста.

Крім шкідливого впливу на культурні рослини, негативно впливає на здоров'я людини. Пилок рослин з роду амброзія є сильним алергеном і викликає алергічні захворювання (бронхіальна астма, алергічний риніт, атопічний дерматит, контактні дерматити). У фазі цвітіння амброзія виділяє велику кількість сапоніну, що викликає алергію у багатьох людей. У пилку містяться особливі білки - антигени Є і К, які проникають через слизову оболонку верхніх дихальних шляхів людини. При попаданні пилкового зерна на слизову оболонку білки надходять у кров і лімфу. У результаті розвивається нежить, сльозотеча, задишка, відчувається головний біль, підвищується температура, проявляються напади бронхіальної астми і втрачається працездатність. Амброзія виділяє ефірні масла (камфора, борнеол, пенен, гераніол, терпін та ін.), що викликають головний біль.

Алергени містяться також в насінні та листі амброзії, що можуть викликати дерматити у людей.

Вітчизняна та іноземна статистики засвідчують, що вияви захворювань населення на пилковий поліноз щороку частішають. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, кожен п'ятий житель планети, у тому числі і в Україні, хворіє на алергічні захворювання або має мінущі симптоми алергії. На жаль, нині не існує універсальних фармакологічних препаратів для профілактики та захисту здоров'я людей від алергії на амброзію полинолисту.

У 2018 році в місті Кропивницькому зареєстровано 2800 випадків алергічних захворювань. Серед них 1197 – доросле населення, 1587 – діти та підлітки. Кількість звернень до консультативної поліклініки Кіровоградської обласної дитячої обласної лікарні становить 1962.

Враховуючи біологічні особливості амброзії та умови населеного пункту, для ефективної боротьби необхідно запровадити в місті Кропивницькому одночасне та систематичне протягом мінімум 7 років комплексне застосування механічного, хімічного та фітоценотичного методів та соціальних заходів, направлених на усвідомлення кожного громадянина масштабів шкодочинності амброзії полинолистої.

Затвердження міської програми та виділення коштів для проведення боротьби з амброзією полинолистою за рахунок коштів місцевого бюджету дасть можливість вирішити дану проблему.

3. Мета Програми

Основна мета Програми – впровадження комплексу заходів щодо виявлення та ліквідації вогнищ розповсюдження амброзії полинолистої протягом 2019-2023 років у місті Кропивницькому:

- приведення в належний фітосанітарний та естетичний стан території міста;
- поступове зменшення площ засмічення карантинним бур'яном;
- зменшення кількості випадків захворювання на алергію серед населення.

4. Основні завдання Програми

Забезпечення організації проведення обстежень з метою виявлення нових вогнищ заражень амброзією, оновлення інтерактивної карти розповсюдження бур'яну з визначенням його площі.

Забезпечення виконання та проведення заходів проти амброзії підприємствами, установами, організаціями та закладами незалежно від форми власності.

Виконання комунальними підприємствами міста заходів щодо локалізації та ліквідації амброзії в місцях її розповсюдження із комплексним застосуванням механічного, хімічного та фітоценотичного методів.

Оснащення комунальних підприємств міста необхідною кількістю спецтехніки та обладнання для забезпечення ефективної боротьби з амброзією.

Привернення уваги населення та громадськості міста до проблеми, пов'язаної із зараженням земель амброзією.

Підвищення відповідальності за виконання та проведення карантинних заходів проти карантинного бур'яну на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форми власності, громадян, що мешкають в приватному секторі.

Ознайомлення з карантинними рослинами, в тому числі з амброзією, та методами боротьби з ними у навчальних закладах міста.

5. Шляхи вирішення завдань Програми

Враховуючи біологічні особливості амброзії полинолистої та умови населеного пункту, найдоцільнішим, оптимальним варіантом є комплекс заходів боротьби з бур'яном - об'єднання зусиль та знешкодження цієї небезпечної алергенної рослини з застосуванням механічного, хімічного та фітоценотичного методів.

Кваліфіковане і ефективне здійснення заходів захисту проти амброзії полинолистої можливе лише на основі глибокого знання біологічних особливостей цього бур'яну та умов, що сприяють зниженню швидкості його розповсюдження.

Механічний метод боротьби – систематичне (3-4 рази) скошування рослин амброзії з початку вегетації (квітень-травень) до цвітіння (кінець липня – початок серпня) або виривання з корінням та їх знищення шляхом спалювання у спеціально призначених місцях або подрібненням з наступним захороненням решток.

Також можна використовувати так званий метод "провокації". Це висапування, або культивування ділянки з великою кількістю пророслої амброзії з кількаразовим боронуванням, або повторенням культивування чи висапування впродовж сезону з наступним осіннім засіванням травосумішами порушеної території.

Фітоценотичний метод – знищення рослин амброзії на засмічених ділянках шляхом переорювання ґрунту з подрібненням рослинних решток та наступним висівом на цих ділянках багаторічних злаково-бобових травосумішей або газонних трав чи розстиланням газонних рулонів.

Штучне створення заростей багаторічних трав сприяє пригніченню осередків амброзії. Добре себе зарекомендувало застосування суміші багаторічних злакових трав з бобовими, які розростаючись на другий-третій рік, практично повністю витісняють амброзію з території. У зв'язку з тим, що багаторічні трави повільно ростуть в перший період вегетації, найбільш ефективним є поєднання попередньої обробки ґрунту для знищення вегетуючої амброзії з наступним посівом багаторічних трав і травосумішей в оброблений ґрунт.

Підбір трав для посіву проводиться з урахуванням умов зони вирощування і умов міста.

Для міста Кропивницького – степової, посушливої зони найбільш ефективні чисті посіви наступних видів: конюшина біла (повзуча) (*Trifolium repens*), конюшина сунична (*Trifolium ambiguum*), спориш звичайний (гірчак звичайний) (*Polygonum aviculare*).

Гарні результати дає висів травосумішей наступних видів рослин: мітлиця тонка (*Agrostis capillaris*), райграс пасовищний (*Lolium perenne*), костриця червона (*Festuca rubra*), костриця овеча (*Festuca ovina*), тонконіг лучний (*Poa pratensis*), еспарцет піщаний (*Onobrychis arenaria*), келерія гребінчаста (*Koeleria cristata*), тимофіївка степова (*Phleum phleoides*), люцерна (*Medicago*) та інші.

Для ефективної боротьби з карантинними рослинами необхідно не тільки комплексне застосування механічного, хімічного і фітоценотичного методів, а й підвищення відповідальності за неналежне утримання земельних ділянок їх власників та орендарів, прилеглої території – суб'єктів господарювання. Очищення власних земельних ділянок та прилеглих територій сприяє зменшенню площі розповсюдження карантинних рослин і зниженню їх негативного впливу на довкілля.

6. Фінансове забезпечення Програми

Фінансування карантинних (фітосанітарних) заходів Програми здійснюється за рахунок коштів міського бюджету, передбачених Програмою розвитку та збереження зелених насаджень у місті Кропивницькому на 2018-2021 роки та Програмою утримання, благоустрою та розвитку житлово-комунального господарства міста Кропивницького на 2017-2021 роки в межах бюджетних призначень.

7. Перелік заходів до Програми

Перелік заходів Програми наведений у додатку.

8. Організаційне забезпечення Програми

Організаційне забезпечення реалізації Програми і контроль за виконанням передбачених Програмою заходів здійснює Головне управління житлово-комунального господарства Міської ради міста Кропивницького.

Для реалізації Програми Головне управління житлово-комунального господарства Міської ради міста Кропивницького щорічно надає на розгляд міської ради перелік заходів на наступний рік.

З метою координації діяльності виконавців Програми розпорядженням міського голови створюється робоча група.

Інформацію про стан виконання Програми Головне управління житлово-комунального господарства Міської ради міста Кропивницького щорічно надає постійній комісії Міської ради міста Кропивницького з питань житлово-комунального господарства, енергозбереження та комунальної власності.

Результативність реалізації Програми й оцінювання ефективності виконання її заходів визначаються на основі наступних індикаторів:

площа розповсюдження амброзії полинолистої по районах міста, га;

площа знищення амброзії полинолистої механічним методом по районах міста, га;

площа оброблення амброзії полинолистої хімічним методом по районах міста, га;

площа оброблення амброзії полинолистої фітоценотичним методом по районах міста, га;

кількість хворих на алергічні захворювання, які звернулися до лікаря, осіб.

9. Очікувані результати виконання Програми

Реалізація Програми дасть можливість:

зменшити площі зараження амброзією полинолистою;

покращити фітосанітарний та естетичний стан території міста;

зменшити кількість випадків захворювання на алергію серед населення;

підвищити продуктивність праці людей, схильних до алергічних захворювань;

знизити вплив алергенів на здоров'я дітей - найбільш вразливих до впливу алергенів.

**Т.в.о. начальника Головного управління
житлово-комунального господарства**

Т.САВЧЕНКО

Додаток
до рішення Міської ради
міста Кропивницького
від 07 травня 2019 року № 2499

ЗАХОДИ

з виконання Програми боротьби з амброзією полинолистною на території міста Кропивницького на 2019-2023 роки

№ з/п	Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Необхідний обсяг фінансування, тис. грн				
				5	6	7	8	9
1	2	3	4	2019	2020	2021	2022	2023
	Забезпечення виконання та проведення заходів проти амброзії підприємствами, установами, організаціями та закладами незалежно від форм власності							
1.	Створення постійно діючої міської робочої групи по координації проведення робіт зі знищення амброзії	2019 рік, I півріччя	Головне управління житлово-комунального господарства Міської ради міста Кропивницького					
2.	Рекомендація використання інтерактивної карти на ресурсі ambrozii.net, де кожен користувач (фізична особа) має можливість відзначати уражені амброзією ділянки червоними крапками, додаючи інформацію про геолокації такої ділянки, його площі і щільності росту бур'яну	2019 рік	Відповідальна особа					

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.	Забезпечення організації проведення обстежень з метою виявлення нових вогнищ заражень амброзією, з метою оновлення карти розповсюдження бур'яну з визначенням його площі на ресурсі ambrozii.net	Щороку, квітень-червень	Державна інспекція з карантину рослин по Кіровоградській області, Державна інспекція захисту рослин Кіровоградської області, Подільська та Фортчна районні у місті Кропивницькому ради, Головне управління житлово-комунального господарства Міської ради міста Кропивницького, управління земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища Міської ради міста Кропивницького, спеціалізована інспекція Міської ради міста Кропивницького, управління освіти Міської ради міста Кропивницького, управління охорони здоров'я Міської ради міста Кропивницького, управління молоді та спорту Міської ради міста Кропивницького, управління культури і туризму Міської ради міста Кропивницького					
4.	Підсилення роботи телефонної «гарячої лінії» в період ліквідації амброзії	Щороку, червень-жовтень	КП «Кіровоградська аварійно диспетчерська служба»					
5.	Забезпечення організації проведення робіт щодо локалізації і ліквідації амброзії у	Щороку,	Подільська та Фортчна районні у місті Кропивницькому ради,					

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	межах закріплених територій та у приватному секторі	травень-листопад	Головне управління житлово-комунального господарства міської ради міста Кропивницького, Управління земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища Міської ради міста Кропивницького, управління освіти Міської ради міста Кропивницького, управління охорони здоров'я Міської ради міста Кропивницького, управління молоді та спорту Міської ради міста Кропивницького, із залученням землевласників та землекористувачів, КП «Благоустрій» Міської ради міста Кропивницького»					
6.	Організація проведення досліджень якісного стану фітоценозів, створених після посіву багаторічних трав з метою пригнічення амброзії	2019-2023 роки, вересень	Управління земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища Міської ради міста Кропивницького					
7.	Залучення (до початку цвітіння амброзії) осіб з числа безробітних, які перебувають на обліку в центрах зайнятості, для проведення робіт зі знищення карантинних рослин	Щороку, травень-липень	Департамент з питань економічного розвитку, торгівлі та інвестицій Міської ради міста Кропивницького					

1	2	3	4	5	6	7	8	9
			КП «Благоустрій» Міської ради міста Кропивницького» Кіровоградський міський центр зайнятості					
8.	Направлення повідомлень в письмовій формі підприємствам, організаціям, установам та закладам про необхідність очищення від амброзії відведених, закріплених та прилеглих територій	Щороку, квітень-червень	Управління земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища Міської ради міста Кропивницького, спеціалізована інспекція Міської ради міста Кропивницького					
9.	Проведення робіт зі знищення амброзії у межах відведених, закріплених та на прилеглих територіях (у випадку відсутності можливості проведення робіт власними силами, укладення договорів на виконання робіт із спеціалізованими підприємствами)	Щороку, травень-жовтень	Керівники підприємств, організацій, установ, закладів, жителі приватного сектору, землевласники					
10.	Внесення змін кольору мітки на інтерактивній карті на ресурсі ambrozii.net після проведення робіт зі знищення амброзії	Щороку, квітень-жовтень	Відповідальна особа					
11.	Узагальнення інформації, яка отримана від підприємств, установ, організацій та закладів про проведену роботу зі знищення амброзії у межах відведених, закріплених та на прилеглих територіях	Щороку, листопад	Головне управління житлово-комунального господарства Міської ради міста Кропивницького					

1	2	3	4	5	6	7	8	9
12.	Виявлення порушень фіто-санітарного стану на території міста Кропивницького, затвердження спільного графіка рейдів-перевірок по знищенню амброзії	Щороку,квітень-травень	Державна інспекція з карантину рослин по Кіровоградській області, спеціалізована інспекція Міської ради міста Кропивницького					
13.	Проведення рейдів-перевірок по знищенню амброзії	Щороку, травень-жовтень	Державна інспекція з карантину рослин по Кіровоградській області, спеціалізована інспекція Міської ради міста Кропивницького					
Виконання комунальними підприємствами міста заходів щодо локалізації та ліквідації карантинних рослин в місцях їх розповсюдження із комплексним застосуванням механічного, хімічного та фітоценотичного методів								
1.	Забезпечення організації проведення обстежень закріплених за підприємством територій з метою виявлення розповсюдження амброзії з визначенням їх площ та методів боротьби	Щороку, квітень-травень	Керівник КП «Благоустрій» Міської ради міста Кропивницького»					
2.	Організація зустрічей з головами квартальних комітетів, ЖЕО на предмет формування інтерактивної карти міста Кропивницького, з нанесенням локацій розташування карантинних рослин.	Щороку, квітень-травень	Подільська та Фортечна районні у місті Кропивницькому ради спільно з керівниками ЖЕО та КП «Благоустрій» Міської ради міста Кропивницького»					
3.	За пропозиціями комунального підприємства «Благоустрій» Кіровоградської міської ради»	Щороку,	Головне управління житлово-комунального					

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	підготовка відповідних документів на фінансування робіт за визначеними методами	до затвердження бюджету міста	господарства Міської ради міста Кропивницького					
4.	Застосування механічного методу боротьби з амброзією в місцях загального користування, що знаходяться на балансі КП «Благоустрій» Міської ради міста Кропивницького» (системне скошування амброзії полинолистої в період вегетації, що не допустить утворення суцвіття та насіння карантинних рослин	Щороку, травень-вересень	Головне управління житлово-комунального господарства Міської ради міста Кропивницького, КП «Благоустрій» Міської ради міста Кропивницького»	4049,6	4454,6	4900,1	5390,1	5929,1
5.	Застосування механічного методу боротьби з амброзією в місцях обмеженого та спеціального користування (системне скошування амброзії полинолистої в період вегетації, не менше 2 разів на місяць), що не допустить утворення суцвіття та насіння карантинних рослин	Щороку, травень-вересень	ЖЕО (в місцях обмеженого користування) Установи та організації (в місцях спеціального користування)					
6.	Проведення робіт з ремонту зелених насаджень (газонів), висівання багаторічних трав на ділянках масового розповсюдження амброзії, в місцях загального користування	Щороку, квітень-вересень	Головне управління житлово-комунального господарства Міської ради міста Кропивницького, КП «Благоустрій» Міської ради міста Кропивницького»	1639,9	1803,9	1984,3	2182,7	2400,9

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7.	Відновлення газонних частин у місцях проведення земляних робіт при будівництві, ремонті, реконструкції комунікацій, шляхом висівання багаторічних трав. Посилення контролю з відновлення елементів благоустрою	Постійно	Головне управління житлово-комунального господарства Міської ради міста Кропивницького, КП «Благоустрій» Міської ради міста Кропивницького»					
Оснащення комунального підприємства «Кіровоград-Благоустрій» Кіровоградської міської ради» необхідною кількістю спецтехніки та обладнання для забезпечення ефективної боротьби з амброзією								
1.	Придбання обладнання для гідропосіву (гідросівалки) 2019 рік–1шт.			1200,0				
2.	Придбання техніки для передпосівної підготовки ґрунту (мотокультиватор) 2019 рік–1 шт. 2020 рік–1шт.			35,0	38,0			
3.	Придбання техніки для механічного скошування амброзії (кущорізи SHTILFS-400) 2019 рік–10 шт. 2020 рік–5 шт. 2021 рік–5 шт.			304,0	100,0	105,0		
Привернення уваги населення та громадськості міста до проблеми, пов'язаної із зараженням земель амброзією								
1.	Залучення засобів масової інформації для широкого розміщення відомостей серед	Щороку,	Відділ по роботі із засобами масової інформації Міської ради міста Кропивницького					

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	населення і суб'єктів господарювання щодо важливості проведення заходів по знищенню амброзії	травень-жовтень						
2.	Розміщення інформації про шкідливий вплив амброзії та про заходи з її ліквідації, необхідність додержання санітарних норм на сайті міської ради та комунальних підприємств, в газетах, інтернет-порталах, на телебаченні, білбордах, в друкованій продукції) з подальшим їх розповсюдженням серед керівників підприємств, організацій, установ, жителів приватного сектора, землевласників	Щороку, травень-жовтень	Виконавчий комітет Міської ради міста Кропивницького	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
3.	Систематичне висвітлення у засобах масової інформації виконання заходів щодо боротьби з амброзією та своєчасне попередження населення про формування небезпечної алергенної обстановки у місті	Щороку, травень-жовтень	Відділ по роботі із засобами масової інформації Міської ради міста Кропивницького					
4.	Проведення конкурсу «Кропивницький без амброзії»	Щороку	Головне управління житлово-комунального господарства Міської ради міста Кропивницького	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Ознайомлення з карантинними рослинами, у тому числі амброзією, та методами боротьби з ними у навчальних закладах міста								

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Запровадження просвітницьких проєктів у навчальних закладах міста про шкоду амброзії для здоров'я людей та про заходи з її ліквідації	Щороку	Управління освіти Міської ради міста Кропивницького					

**Т. в. о. начальника Головного
управління житлово-
комунального господарства**

Т.САВЧЕНКО